

Mangel på iværksættertruer

Trods øget fokus på energiteknologi tøver iværksætterne med at gå i gang. Ekspertter frygter, at manglen på iværksættertruer sætter Danmark bag om dansen og overlader et frembrusende marked for energiteknologi til USA, hvor cleantech vokser med raket fart

■ Iværksættertruer

AF ANNE KLEJSGÅRD

Eksprestoget har for længe siden forladt perronen, men hvis vi skynder os, kan vi lige netop nå lyntoget. Ellers må vi affinde os med en plads på bumletoget. Sådan lyder vurderingen fra Vækstfondens direktør Christian Motzfeldt,

der er tydeligt bekymret over manglen på iværksættertruer inden for energi- og miljøteknologi – også kaldet cleantech.

Herhjemme udgjorde Vækstfondens investeringer i miljø- og energiteknologivirksomheder sidste år kun 7 pct. af de samlede investeringer, hvilket er en forsvindende lille andel sammenlignet med f.eks. USA, hvor

investeringerne i cleantechvirksomheder de seneste år er eksploderet.

Mental barriere

Christian Motzfeldt mener, at en af de væsentligste grunde til, at der ikke er flere investeringer i cleantech, er manglende iværksætterlyst. »Der mangler entreprenør-

ånd. Jeg oplever, at der hos mange af dem, der har den nødvendige knowhow, er en mental barriere. Når man kommer som lønmodtager, er det et stort spring,« siger Christian Motzfeldt.

Han henviser til, at den hidtidige struktur inden for energisektoren betyder, at mange potentielle iværksættere inden for miljø- og energiteknologi

Vi skal gå efter de lavthængende frugter

Det er ikke nødvendigt at opfinde den dybe tallerken for skabe en vellykket iværksættervirksomhed inden for miljø- og energiteknologi, også kaldet cleantech. Flere eksperter mener, at vi herhjemme langt hen ad vejen har den nødvendige viden – men at vi er for dårlige til at omsætte den til innovation.

»Vi skal ikke glemme, at det kan være en rigtig god idé at gå efter de lavthængende frugter,« siger direktør i Vækstfonden Christian Motzfeldt.

Han peger på, at der ude i forskningsmiljøerne er en lang tradition for at forske i energiteknologi, og at meget af den viden relativt enkelt kan omsættes til gangbare produkter.

»Det gælder for flere af de virksomheder, vi har investeret i. Der ligger et stort potentiale i at kombinere eksisterende teknologier og dermed skabe nye intelligente løsninger,« siger Christian Motzfeldt.

100 år gammel teknologi bag

Det gælder blandt andet iværksættervirksomheden Stirling Danmark, som Vækstfonden har investeret i. Selskabets produkt er en såkaldt stirling-motor, der laver grøn, CO₂-neutral el og varme af biomasse som halm og træflis. Selve teknologien bag motoren har over 100 år på bagen.

Men ved at bruge teknologien på en ny måde, har Stirling Danmark skabt et nyt og energibesparende produkt, der fungerer som et alternativ til kraftvarmeverkerne.

Søren Houmøller, ejer af ventureselskabet 1st Mile og en af landets førende eksperter i ventureinvesteringer i miljø- og energiteknologi, er enig i, at det ikke er manglen på teknologisk viden, der bør afholde iværksætterne fra at gå i gang.

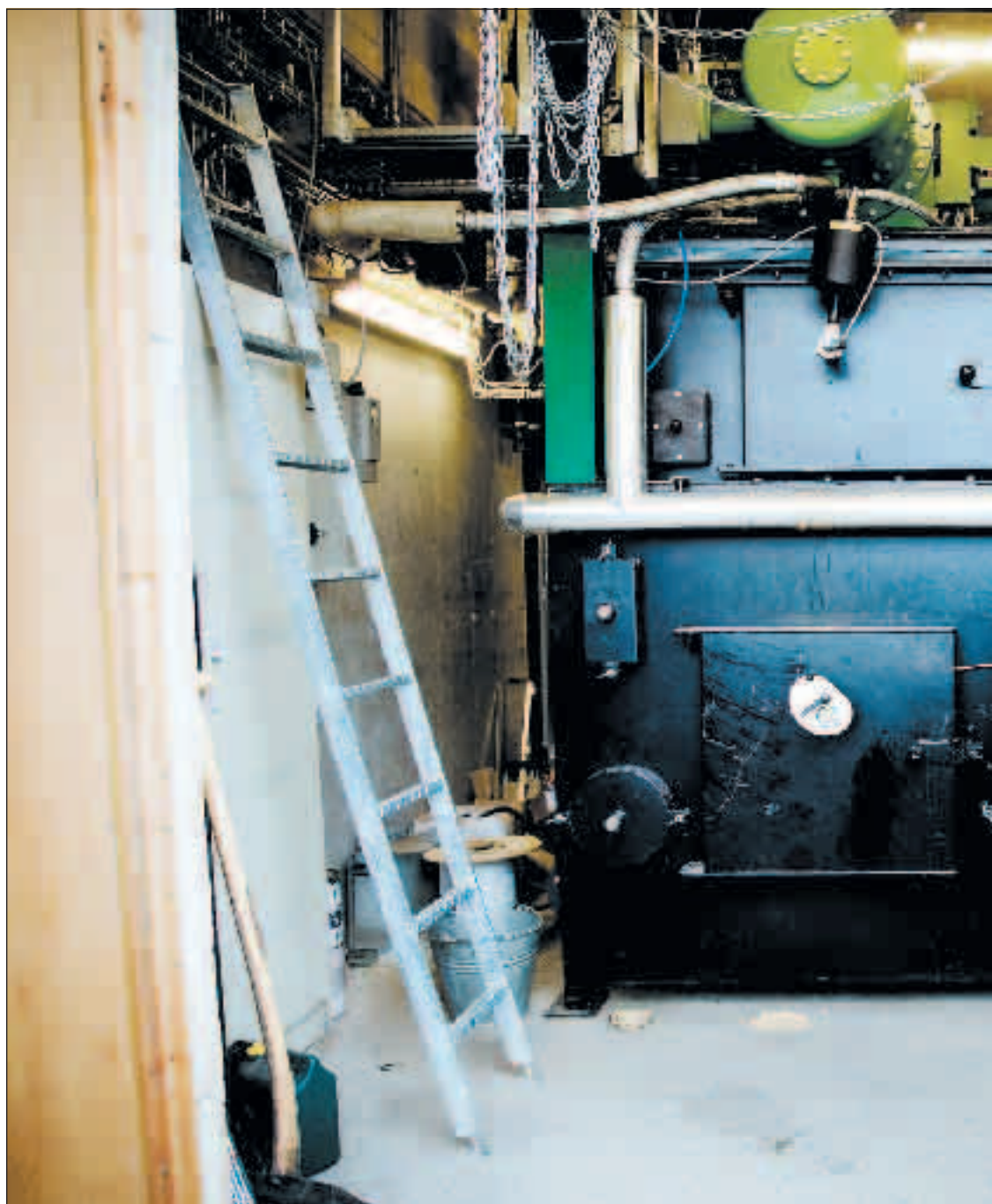
Ubegribeligt mange gode projekter

»Hvis jeg havde tid og penge til det, ville jeg inden for et år kunne skabe mindst 10 cleantech-virksomheder, der kunne køre på den eksisterende teknologi,« siger Søren Houmøller og fortsætter:

»Der er helt ubegribeligt mange gode projekter. Vi mangler ikke teknologi, men vi mangler evnen til at omsætte teknologi i løsninger.«

Flere af landets største virksomheder – for eksempel Vestas og Danfoss – har bygget deres forretningskoncepter op om produktion af alternativ energi samt teknologier til at nedbringe energiforbruget, og der er derfor en bred viden om energiteknologi herhjemme.

Samtidig er der også blevet forsket i energi- og miljøteknologi på universiteterne, og flere af de miljø- og energiteknologivirksomheder, der er blevet etableret herhjemme, tager også deres udspring i universitetsmiljøerne. ANKL

Cleantech-iværksætter på

Den grundlæggende teknologi bag den såkaldte stirlingmotor har mere end 100 år på bagen, men nu er det iværksættervirksomheden Stirling Danmarks ambition, at videreudvikling af den kendte teknologi inden for fem-seks år skal få virksomhedens omsætning til at runde 1 mia. kr.

»Det kommercielle marked er i virkeligheden uendeligt. Hver eneste gang, der opføres en ny bygning, har vi en potentiel kunde,« siger Stirling Danmarks direktør Lars Jagd.

Selskabet blev stiftet i 2004 og har i dag fem navne i kun-

dekartoteket, men Lars Jagd forventer, at kartoteket de kommende år vil komme til at bugne.

Stirlingmotoren laver grøn, CO₂-neutral el og varme fra afbrænding af biomasse som halm og træflis. Motoren drives af varme fra en forbrænding, der foregår uden for motoren, hvilket giver en stor brændselsfleksibilitet.

Egnet til lokale anlæg

Teknologien er især velegnet til små lokale kraftvarmeanlæg med en elektrisk effekt på 10-500 kW, og teknologien er

derfor især velegnet til el- og varmeproduktion i boligforeninger, idrætshaller, sygehuse, plejehjem og andre større byggerier.

Sættes op i boligforening

Stirling Danmark er lige nu ved at sætte en motor op i boligforeningen Andelssamfundet Hjortshøj ved Århus, der er et boligsamfund med fokus på økologi og socialt fællesskab. Gunnar Boye Olesen er formand for andelssamfundets energigruppe, og han er sikker på, at stirlingmotoren er den helt rigtige løsning for dem.

dansk energiteknologi

kommer fra statslige selskaber eller institutioner, og at det kan være en hæmsko for iværksætteriet. Søren Houmøller, en af Danmarks førende eksperter i ventureinvesteringer i cleantech og ejer af ventureselskabet 1st Mile, der har specialiseret sig i cleantech-investeringer, er også bekymret over manglende iværksættermentalitet på området.

»Danskerne er generelt set en flok tryghedsnarkomaner, der i høj grad ser udfordringer i stedet for muligheder,« siger Søren Houmøller.

Christian Motzfeldt og Søren Houmøller ærgres sig over, at der ikke er mere gang i iværksætteriet inden for miljø- og energiteknologi. De mener, at Danmark som udgangspunkt har alle forud-

sætninger for at blive en af de væsentligste spillere på markedet.

»Vi har den viden, der skal til, og markedet er der. Det eneste, vi mangler, er forbindelsesleddet mellem viden, produkt og marked, og det er en skam,« siger Christian Motzfeldt, der bakkes op af Søren Houmøller.

»Vi har det fundamentale

problem, at vi mangler evnen til at bringe tingene ud i livet. Evnen til at bringe de nye teknologier fra laboratoriet og ud i virksomhederne er katastrofal dårlig i Danmark,« siger han.

Der er andre steder i verden, hvor der i øjeblikket er langt større fokus på cleantech. Det gælder bl.a. USA, hvor cleantech siden år 2000

har været den hurtigst voksende sektor. Sidste år blev der alene i Silicon Valley investeret over 10 mia. kr. i cleantech, mens investeringerne herhjemme ikke engang nåede op på 100 mio. kr.

»Herhjemme får vi slet ikke flyttet tingene i øjeblikket. Vi har en sektor, der sidder på sine hænder, og de andre (i udlandet, red.) har fart

på,« siger Søren Houmøller. Søren Houmøller og Christian Motzfeldt tror stadig på, at Danmark kan nå at komme med cleantech-toget, men de understreger, at det vil kræve, at der snarest begynder at komme mere gang i iværksætteriet.

anne.klejsgaard.hansen@borsen.dk

Stirling Danmark er lige nu ved at sætte en motor op i en boligforening ved Århus. Firmaets motorer leverer grøn, CO2-neutral el og varme fra afbrænding af biomasse. Foto: Hans Christian Jacobsen

blive meget interessant for selskabet.

Det skyldes blandt andet, at flere europæiske lande i disse år lovgiver om, at der skal bruges en vis andel vedvarende energi i alt nybyggeri.

Eksport til øde egne

»På den korte bane vil vi satse på vores nærmarkeder, og her mærker vi i øjeblikket en øget interesse på grund af det store klimafokus i den vestlige verden,« siger Lars Jagd.

Han er dog sikker på, at det er under væsentligt mere fremmede himmelstrøg, at selskabet kommer til at opnå den største omsætningsandel.

»Vi vil med tiden satse på at eksportere vores motorer til små samfund i øde egne. Der er mange øde øsamfund, der i dag får strøm fra dieselgeneratorer. De kan med fordel bruge en stirling-motor,« siger Lars Jagd og fortsætter:

»Der er potentiale for tusindvis af installationer i øde samfund og industrier i så forskellige markeder som Indien, Kina, Afrika, Canada, og jeg kan blive ved. Der er tale om et årligt multimilliard-euromarked.«

Han peger på, at stirlingmotoren ikke er kræsen i forhold til biomasse. Motoren kan i vidt omfang bruge mange forskellige typer biomasse som for eksempel ris eller kokoskaller, der ellers bare ville ligge og rådne op i naturen.

Selskabet har i dag 10 ansatte, og ejerkredsen inkluderer Seed Capital, Vækstfonden og EGJ Udvikling. ANKL

Kina og Indien bliver fremtidens markeder

De største markeder for alternativ energi og energisparende teknologi er i dag Europa og USA, men med tiden vil Kina og Indien blive enorme markeder for energivirkomhederne, spår Vækstfondens direktør Christian Motzfeldt.

»Det går rigtig stærkt i øjeblikket, og energibehovet vil over de kommende år stige markant,« siger Christian Motzfeldt.

Fokus vil komme

Mens en amerikaner i snit bruger 25 tønder olie om året, bruger kinesere og indere i dag under fire tønder olie – men forbruget af olie i disse lande forventes de kommende årtier at eksplodere. Det vil, ifølge Vækstfondens direktør få den konsekvens, at kineserne og inderne vil blive nødt til at fokusere på alternative energiformer og teknologier, der kan sænke energiforbruget.

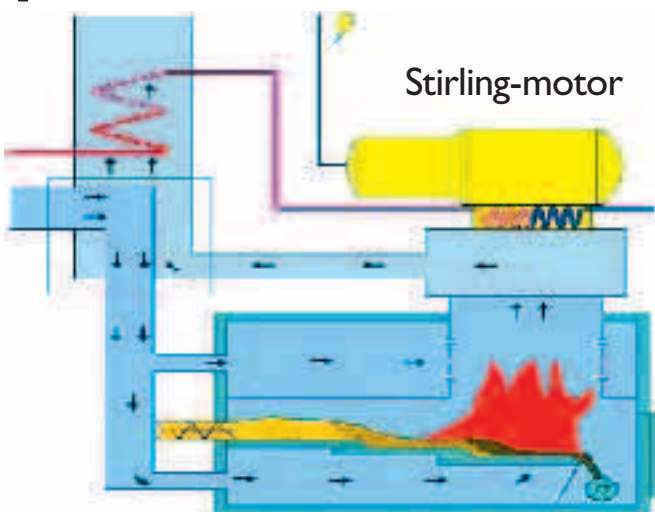
Søren Houmøller, ejer af ventureselskabet 1st Mile, der har specialiseret sig i miljø- og energiteknologi-investeringer, er også overbevist om, at Indien og Kina på den lange bane vil blive store cleantech-markeder. Han understreger dog, at disse markeder først bliver rigtig interessante, når energiprisen tvinger dem til at overveje alternativer til de traditionelle energikilder.

»I den her sammenhæng er en høj oliepris vores ven,« siger Søren Houmøller.

Han peger dog på, at det på den korte bane fortsat vil være USA og Europa, der er de mest interessante markeder for energivirkomhederne.

ANKL

sporet af milliarder

»Motoren er oplagt til vores brug. Vi er 80 huse, og motoren kan give os både strøm og varme direkte fra træflis, som vi henter herude på Djursland,« siger Gunna Boye Olesen.

Europæiske markeder

Stirling Danmark satser i første omgang primært på at levere motorer til de europæiske markeder, hvor selskabet har indgået samarbejdsaftaler med flere kedelproducenter. Lars Jagd forventer, at det europæiske marked de kommende år vil